

BRNEŇSKÝ' EVANGELICKÝ' MEŠIČŇNÍK

4

SETKÁVÁNÍ'

Dvě písmena

z první strany obálky stačí, aby z nich byl jeden z křesťanských symbolů. Je na nich něco zvláštního? Není. Nejsou to sice písmena z české abecedy, čtou se „chí“ a „ró“, ale také nejsou nedotknutelná, nelze je obestříti zšeřelou tajuplností. Jsou známkou toho, že denně mluvíme lidskou řečí a čteme, co nám napsali lidé. Zrovna tento krátký zápis se dá vyhotovit velmi snadno, stejně tak snadno se ty dva znaky dají zapamatovat.

Ale teď sis to opravdu hodně zjednodušil – namítne čtenář. Ten obrazec složený ze dvou písmen je přece také skutečný obrázek, sděluje cosi i člověku, který by o významu písmen nic nevěděl. Ano, je to obrázek, byť hodně zjednodušený. Jedno z písmen naznačuje zároveň hned dva tvary. Nejdřív by to mohl být tvar jeslí a připomínat narození Páně, příchod Božího Syna do lidského světa. Druhý tvar téhož písmena je ovšem kříž – závěr Ježíšova pozemského působení, poslední místo, na němž byl všem na očích.

Obojí je výrazem skutečnosti, že Bůh kvůli nám sestoupil velmi hluboko. Ponížení betlémského novorozeněte a ponížení Ukřižovaného kdesi za branami Jeruzaléma jsou etapy téhož příběhu v díle našeho vysvobození. Dá se to vyjádřit slovy, a to běžnými slovy. Dá se to zapsat a přečíst, lze ten příběh opustit a znovu se k němu vrátit. Bůh mezi lidmi – ve zvěsti mnohokrát vyslovované a zapisované; znovu a znovu se ji snažíme přeslabikovat.

Pozoruhodné je, že k příběhu našeho vysvoboditele, Pána Krista (písmena „chí“ a „ró“ se mohou a mají číst jako zkratka titulu Christos – Kristus) patří i to, co se dosud doopravdy nedá vyjádřit jinak než slovy, řečí. Nedá se to nakreslit ani vyfotografovat, protože jde o skutečnost, kterou ještě nikdo z nás neviděl. Ježíš Kristus, pro nás narozený a pro naši záchranu ukřižovaný, byl vzkříšen a usedl po Otcově pravici. Je to předznamenání naší budoucnosti, nespátřené a nepředstavitelné, a přesto dosvědčené svědectvím křesťanské naděje. Slova zvěsti nám tuto základní skutečnost přibližují, oznamují, ujišťují nás o ní.

Kdysi v počátcích církve psal apoštol o tom, jak to bylo, když byl Pán Ježíš vzkříšen (1. list Korintským 15). Ukázal se některým svým učedníkům jednotlivě, jiným zas, když byli pospolu. Jednoho dne tato zjevení skončila. Od té doby zde máme zvěstování jeho svědků a víru těch, kdo se dali Kristovou zvěstí oslovit. Zvěstování a víra jsou pokorně prostými znaky tohoto věku, a to znamená předzvěstí věku budoucího. Lidská slova oznamující, co pro nás na zemi vykonal a vytrpěl náš Pán, jsou svědectvím o tom, že čekáme zjevení jeho slávy.

Kristus už do ní vstoupil – a ze své budoucnosti nám vychází vstříc. On směřuje k nám a my k němu. Dvě polozapomenutá jednoduchá písmena máme před očima jako pobídku, abychom si to o těchto Velikonocích znovu dali říci.

Jaroslav Vítek

Na Boha nemusíme pořád myslet

Bůh po nás nežádá, abychom veškerý svůj čas věnovali modlitbě. Veškerý svůj čas můžeme Bohu dávat i bez toho, abychom na to pořád mysleli. Některé činnosti poskytují našemu duchu příležitost myslet na Boha: například když loupeme brambory nebo sekáme trávník. Ale když se věnujeme nějaké práci vyžadující veškerou naši pozornost, myslíme jen na to, co právě děláme. Ale to není vůbec důležité! Když maminka plete svetr pro jedno ze svých dětí, neříká si pořád: „Jedno hladce pro Benedikta...jedno obrace pro Benedikta...“

I když na svého syna nemyslí, pracuje pro něj a nakonec mu dá celý svetr, celou svou práci. Totéž platí i pro celý náš život, jestliže se rozhodneme, že každé jeho oko budeme plést pro Boha.

Citát z knihy Christiane Ponsardové „Víra v rodině“, vybrala Olga Tydlitátová

Jak se jméno stane citoslovcem

Docela zajímavý jazykový jev: na začátku je patrně něco jako „střelná modlitba“, „Ježíši, Maria, Josefe!“ To ještě člověk ví, co dělá, i když by to po evangelicku nešlo ani takhle, ale jazykově vzato – budiž. Pak se z toho stalo „ježišmarjá“, což je do dneška hojně užívané citoslovce údivu, překvapení, libosti i nelibosti, přijde na to. Dalším vývojovým stupněm je pak prosté a stručné „jéžiš“. Nikdo už neví nebo přinejmenším si neuvědomuje, že vyslovuje Ježíšovo jméno. Slyšíme to všude: v tramvaji, v autobuse, ve vlaku, v rozhlase, v televizi, v supermarketu, v „Masně“ i „Ovoci a zelenině“, v práci, ve škole, někdy i v kostele. Je to stejně jako to dřívější ježišmarjá opravdu už jenom citoslovce, takže to člověka ani nepohorší, jen to tahá za uši. Nic s tím nenaděláme, jakákoli osvěta je marná a koneckonců byla by trapná. Budeme muset počkat, snad to přejde. Dále se pokusím naznačit, jak by to mohlo přejít.

Už to tady totiž bylo. Nejsm si jista, zda i prosté české citoslovce údivu „jé“ nemá tento původ (Machkův Etymologický slovník českého jazyka jej neudává). A co ta „jejda“, „jej“, „jejky“ a jiné mírně neartikulované zvuky naší řeči? Snad ještě v dobách, kdy brát do úst celého „jéžiše“ lidem připadalo jako tzv. braní jména Božího nadarmo, to začali všelijak zkracovat, možná až po to „jé“. Zcela jasným dokladem takového jazykového dění jsou „ježkovy (v)oči“, ba i „jémine“, jezuskote“ a „jejdmane“. Tyhle tvary se asi nevrátí, protože jazyk má tendence k úspoře, ke zkracování, ne k rozšiřování slov. Tak nám nezbude než čekat, že tak, jak se z ježišmarjá stal zkracováním jéžiš, stane se z jéžiše zase jenom to naše staré dobré české „jé“. A bude to.

Jana Nechutová

Noviny

Noviny vznikly tak, že informovaly lidi o tom, co se děje. Dnes informují o tom, co kdo podnikl kvůli tomu, aby se dostal do novin.

Martin Weiss, Vidět Antarktidu ...a prozřít, LN 42/2009, vybral Jiří Gruber

Češi patří k nejméně zbožným národům světa

Jen pro 21 procent Čechů hraje v životě náboženství důležitou roli, čímž se Česko řadí mezi pěti států s nejmenší religiozitou na světě. Vyplývá to z nedávného průzkumu americké společnosti Gallup, který se zabýval vztahem lidí k náboženství ve 143 zemích po celém světě. Vůbec nejméně lidí - pouhých 14 procent - odpovědělo ANO na otázku: „Je náboženství důležitou částí vašeho každodenního života?“ v Estonsku. Na druhém místě jsou Švédové (17 procent) hned za nimi Dánové (18 procent), na čtvrtém Norové (20 procent) a pak Češi. Naopak mezi nejnáboženštější země na světě se řadí Egypt, (sto procent), Srí Lanka a Bangladéš (obě shodně 99 procent). V Evropě je víra nejdůležitější pro Italy, Portugalce, Poláky, Rumuny a Řeky. Podle vědců výsledky průzkumu ukazují, že úroveň zbožnosti mezi obyvatelstvem je silně spjata s průměrnou životní úrovní. Mezi vyspělými státy jen 38 procent obyvatelstva v průměru považuje náboženství za důležitou součást života a osm států z jedenácti, které na otázku odpovědělo pozitivně, se nachází v chudších zemích subsaharské Afriky a Asie. Američané jsou oproti průměru vyspělých zemí mnohem zbožnější. Pro celé dvě třetiny obyvatel je víra důležitá součást života, zároveň jsou však i velké rozdíly mezi jednotlivými státy. Například v Mississippi je náboženství důležité pro 85 procent lidí, zatímco ve Vermontu je to jen 42 procent.

Deník č.12 / 2009

V uvedené statistice jistě zaujme, že jako nejméně náboženské vycházejí země převážně protestantské. Za nejzbožnější v Evropě je možné naopak považovat země katolické a v celosvětovém měřítku muslimské. Je to pro protestanty špatná vizitka? Toť otázka. I když někdo žije bohatým náboženským životem, z hlediska Ježíšova evangelia to nemusí mnoho znamenat. Konec konců Ježíš říká, že není správné modlit se na nároží, ani dávat veřejně almužny, ani se viditelně postit. Samotné náboženské projevy a tradice mohou mít hluboké kořeny, ale Bůh od nás očekává něco jiného: laskavost k bližnímu, sebezapření, poctivou práci, svobodné myšlení a trpělivé snášení protivenství. Zda tímto ovocem víry oplývají více země protestantské, katolické či muslimské, nikdo nezměří. A že mají bohatší lidé do kostela dále než chudí, to už víme z Nového zákona. Byl jeden statkář a bohatě se mu urodilo. Dal zbout staré stodoly a postavil nové. Ale ještě téže noci zemřel. Mohou však být i lidé, státy a církve, které čím jsou bohatší, tím víc pomáhají. Plné kostely a mešity nutně neznamenají, že jsme v bližních poznali Božího syna. Budeme si tedy muset počkat až na tu poslední statistiku.

Jiří Gruber

Hravá rodinná neděle

V neděli 15.2. jsme měli hravou rodinnou neděli. Jsem velmi ráda za obnovenou tradici rodinných nedělí, kdy se můžeme po bohoslužbách společně sejit u nedělního oběda a pak se těšit na odpolední program. Netradičně se ujala přípravy oběda mládež, v čele s Kubou Markem a Ondrou Malachem. A připravili nám překvapení, otevřeli pro nás francouzskou bagetárnu, kde jsme byli skvěle obslouženi. Abych nechválila jen druhý chod, poctivá zeleninová polévka pro zahřátí nezůstala nijak pozadu. Po vydatném obědě jsme přistoupili k plánovanému programu, kdy jsme si mohli vybrat z nepřeberného množství stolních her a rozpoutat boje s dobrými konci. A že nás to bavilo, o tom svědčí fakt, že poslední hráči opouštěli Opetalovu v pozdních odpoledních hodinách. Bylo fajn pozorovat, jak si spolu hrají rodiče a děti, ti starší s těmi mladšími, a všichni se náramně baví. Kdo si hraje, nezlobí, se naplnilo vrchovatou mírou!

Díky za ochotné ruce, které spolehlivě utiší náš nedělní hlad. Díky všem, kteří přispěli do zlatého fondu her. Na klavír, který nám posloužil jako horní deska stolu, se nemohly ani vejít. Díky všem za chuť se společně scházet, společně něco dělat a radovat se. Tak na další společnou rodinnou!

G. S. Březinová

BIBLICKÉ ZAMYŠLENÍ

Pašijní kázání - Mk 14,26-42

Pašijní oddíly u všech evangelistů přesvědčivě ukazují, jak Ježíšovi učedníci naprosto nechápou poslání svého Mistra a Pána. Jako by se všichni do jednoho přidali k Petrově námitce, že Ježíš nesmí jít v žádném případě do Jeruzaléma, aby tam trpěl a nakonec byl zabit. Domnívají se, že by se tak zrušilo jeho poslání; jak by pak zachránil svět a vysvobodil člověka z moci zla? Nepochopili, proč Ježíš Petra tehdy nazval satanem, když mu řekl „*jdí z cesty, satane; tvé myšlení není z Boha, ale z člověka*“ (Mk 8,33).

Reakce nás lidí na Ježíšovu cestu je i dnes podobná. Jak by takovým způsobem mohl lidi zachránit? Máme přece mnoho dokladů pro to, že zlý člověk nikdy neustoupí ze svých záměrů. Jestliže Ježíš je Mesiášem a chce dát svět do pořádku, měl by k tomu využít donucovacích prostředků. Jenom vnější moc je schopna nastolit ve světě spravedlnost. Jinak si nikdo se zlými lidmi neporadí.

Boží vůle je ale jiná než ta naše: „*jeho cesty převyšují cesty naše, jeho úmysly úmysly naše*“ (Iz 55,9). A právě tuto skutečnost staví před nás evangelista Marek, když nám ukazuje postoj učedníků v Getsemanské zahradě. Ježíš poodešel, aby se modlil. Slovo Getsemane znamená *lis na olej*. Olejem byli pomazáváni ke svému poslání králové, proroci a kněží. A nyní v Getsemanské zahradě, na místě spojeném s olejem, se má ukázat, jakým bude Ježíš Mesiášem, tedy tím pomazaným. Zdali mu půjde o rychlý úspěch, kdy prokazatelnou silou božskou mocí změní svět, anebo postaví na hlavu všechny dosavadní mesiášské naděje, když se rozhodne pro cestu trpícího Božího služebníka (Iz 53). Ano, tady v Getsemane se všechno rozhodne, tady se ukáže, k čemu byl Ježíš pomazán.

Už ten Ježíšův rozhovor cestou je důležitý. Ježíš říká svým učedníkům: blíží se rozhodující chvíle, kdy mě všichni opustíte. To, co se stane, bude pro vás šokem, pastí, ve které uvíznete. „*Všichni se pohoršíte nade mnou*“ (Mk 14,27, podle kralického textu). Nebudete chápat a nebudete souhlasit s tím, jak budu reagovat, s cestou, kterou jsem si vybral.

Ježíš žádá učedníky, aby v zahradě „*na něho počkali, než se pomodlí*“. Ze všech si vybere tři nejbližší, Petra, Jakuba a Jana, aby s ním zůstali vzhůru, aby bděli a sledovali jeho modlitební zápas. I Ježíše najednou přepadla hrůza a úzkost. Nebyl to jen strach ze smrti, pro nás lidi tak typický. Úzkost a děs se objevují tam, kde se člověk setkává s nevystižitelnými Božími cestami. Takovou chvíli prožívá právě Ježíš, pravý člověk jako my, tušící absurditu nezměrného utrpení, kterému jde vstříc. Jeho lidská vůle se bouří proti cestě, na kterou ho posílá nebeský Otec. Proto říká: „*Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte*“ (Mk 14,34). Sledujte mne, svého Mistra, v zápase o postižení a přijetí nepochopitelné Boží vůle. Čtete: „*Ježíš padl na zem.*“ Pokorně se modlí ke svému nebeskému Otci, aby, *je-li možné, minula ho tato hodina. Abba, Otče, tobě je všecko možné; odejmi ode mne tento kalich utrpení, ale ne, co já chci, nýbrž co ty chceš*“ (Mk 14,35-36). Jistě, Ježíš se mohl utrpení vyhnout. Ukazuje se, že ani Ježíši není předem jasná a pochopitelná cesta záchrany lidstva skrze tak hrozné utrpení. Modlitebně však zápasí o to, aby tuto cestu přijal za svou. Proto jeho modlitba končí slovy: „*ne jak já chci, ale jak chceš Ty, Otče.*“ Evangelista Jan dodal, že Ježíš to všechno nemusel prožívat, „*nikdo mě život nebere, ale já jej dávám sám od sebe*“ (J 10,18). A evangelista Lukáš ještě připojil, že „*jeho pot kanul na zem jako krůpěje krve a anděl s nebe mu dodával síly*“ (Lk 22,44). Apoštol v epístole Židům jeho getsemanský zápas popsal slovy: „*Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obět modliteb a úpěnlivých proseb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí, a Bůh ho pro jeho pokoru slyšel*“ (Žd 5,7-9).

Na Ježíšovy učedníky to ale bylo moc. Nevydrželi bdít, sledovat modlitební zápas svého Mistra, chvíli, kdy se sklonil před Boží vůlí a nevyhnul se cestě kříže. Když visel na golgotském kříži, podle Mojžíšova zákona jako zlořečený, prožil tu největší hrůzu, opuštěn od Boha, jen proto, že vzal na sebe všechny naše lidské hříchy, to dábelké zlo. Modlil se slovy 22. žalmu: „*Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil*“ (22,1). Ale od té doby už my nejsme nikdy

opuštění. Nejsme sami, když na nás přicházejí nevyléčitelné nemoci s hroznými bolestmi, ani když přijde smrt, která nás tak děsí. Vždycky už můžeme vědět a počítat s tím, že je s námi Bůh, že spolu s námi trpí. Ostatně už ve Starém zákoně tak ujišťoval Hospodin své věrné skrze proroka (Iz 63,7): „*Ve všelikém soužení i on měl soužení*”. Ano, Hospodin byl i s těmi Židy v Osvětlení a jinde, kteří šli do plynových komor. Ježíš Kristus, Boží Syn, nám to ukázal tak názorně a zřetelně, abychom už nemuseli zapomenout, že i po chvílích zlých přijde také Boží zásah, nečekaná záchrana. „*Ty jsi mi, Hospodine, odpověděl. Tys mě zachránil*” (Ž 22,22).

Ježíš vybojoval svůj zápas, aby byl naší záchranou. Podpory svých nejbližších se nedočkal. Přišel ke svým učedníkům, a ti spali. S jistou ironií se jich ptá: „*Ještě spíte a odpočíváte? Ale už dost*” (Mk 14,4). Rozhodující chvíle už nastala. Účet byl uzavřen. Mé utrpení nastává: přiblížil se ten, který mě zraze.

To je *evangelium pašijních událostí*. My lidé se nezachraňujeme svými výkony. Zachraňuje nás jen Ježíš, zcela osamocen, opuštěn od svých nejbližších, kteří neporozuměli jeho zápasu. Záchrana světa a člověka se děje zcela nepochopitelným způsobem. Ne tvrdým ztrestáním nespravedlivých, nýbrž milosrdnou záchranou nás všech, spravedlivých i nespravedlivých, odpuštěním, které umožnila jedinečná láska Božího Syna. Není jiné víry, ve které by Bůh trpěl s lidmi, aby je tak zachránil, než víra v Ježíše Krista, Božího i lidského Syna, i když je pro mnohé nepřijatelným bláznovstvím. Ale na druhé straně jsou i dnes ti, kteří se radují z tohoto nevystižitelného Božího daru naší záchranu a vysvobození.

MODLITBA

Děkujeme Ti, Bože, za to, že ses pustil sám do boje s hříchem a zlem, abys nás zachránil. Neváhal jsi spolu s námi trpět ve svém jednorozeném Synu, abychom i my mohli nad zlem a hříchem vítězit. Dej, abychom věřili tomu, že Tvá spravedlnost, jedinečně spojená s láskou, bude nakonec mít poslední slovo nad světem i dějinami. Amen.

Autorem pobožnosti je Luboš Kabíček, který se narodil v roce 1934 v Brně. Vyrůstal v tehdy ještě nerozděleném sboru v Blahoslavově domě. Jako vikář sloužil tři roky v Šumperku u seniora Miloše Šourka. Po roční přetržce, způsobené odnětím státního souhlasu, pracoval pět let jako seniorátní vikář ve II. brněnském sboru u seniora J. P. Šebesty. Samostatně působil jako farář 15 let v Jeseníku, poté 20 let v Jihlavě jako farář a později jako senior Horáckého seniorátu. V současné době žije již 8 let se svou manželkou Ester v Novém Městě na Moravě. Podle potřeby slouží v okolních sborech. Kromě toho se věnuje vzdělávání ordinovaných presbyterů naší církve jako člen komise synodní rady.

S Josefem Veselým

Pokud vím, nepocházíš z farářské ani z evangelické rodiny. Musel ses tedy stát evangelíkem z vlastní vůle. Co tě k tomu přivedlo?

Já jsem se do církve vetřel. Dostal jsem se tam přes YMCU. Její vedoucí byli většinou evangelíci. Kroměřížská YMCA byla v městském životě dost významná. Byl jsem tehdy gymnaziální student. Poznal jsem v YMCE takové lidi, jako byl Rádl a Hromádka, kteří nám přednášeli na konferencích. Hráli jsme tam však i volejbal, takže jsem hrál třeba proti Rádlovi, Hromádkovi nebo Fuchsovi, který konvertoval od židovství ke katolictví. Spolu s rodiči jsem pak začal chodit do baptistické církve.

Moje matka tam zůstala, otec nikoli. V té době jsem se dozvěděl, že je ve škole evangelické shromáždění, a tam už jsem uvízl. Farářem byl Václav Urban, který k nám jezdil z Přerova. V Kroměříži byla pouze kazatelská stanice. Nebyl jsem sice evidován, ale dávali mi najevo, že tam patřím. Nebyl jsem ani confirmovaný. V roce 1932 jsem se přihlásil na teologii do Prahy a byl jsem zapsán do seznamu bohoslovců. Tenkrát to nebyla škola státní, ale církevní.

Kdo z bohoslovců na tebe nejvíce zapůsobil?

Byl to především Hromádka. Díky němu jsem začal chápat, o co v té reformaci šlo. Vzpomínám také na své spolužáky Bohumila Betku a Miloslava Horáka, který byl farářem v Radotíně a později v Americe, kde zemřel. Ve třídě nás bylo deset. Profesorem praktické teologie byl František Bednář, který předtím působil jako farář v Kloboukách. Rok jsem studoval v Paříži, kde byli znamenití profesori. Nejvíc mne zajímala dogmatika. O prázdninách jsem nejel domů a pracoval jsem jako pečovatel o děti v Normandii v Courselles sur Mer. Byl to vlastně letní tábor s evangelickým zaměřením. Tam jsem každý den ráno dětem kázal a všichni mé francouzštině dobře rozuměli. Potom jsem se vrátil na rok do Prahy a dva semestry jsem strávil v Edinburghu. To pro mě bylo užitečné, protože jsem se zdokonalil v angličtině, takže jsem mohl psát a číst i v tomto jazyce.

Jak ses dostal na své první místo do Brna?

Po návratu z ciziny jsem byl v létě na táboře YMCY v Ratiboři, kde kázal Viktor Hájek. Když jsem ho vyprovázel na vlak, ptal se mě, co budu dělat.

Říkal jsem mu, že jsem skončil bohosloví, ale nikdo se o mě nepostaral. Vynikající studenty už si sbory rozebraly. Jednoho studenta dokonce volal Pán. My jsme sice nevěděli, o kterého pána se jedná, ale už tenkrát jsem na takové zbožné řeči moc nedal. Viktor Hájek se zamyslel a prohlásil: "Josefa jsme v Brně ještě neměli, tak přijďte." Prvního září 1938 jsem se přihlásil. Tenkrát volilo vikáře staršovstvo, takže sboru do toho nic nebylo a zvolili mě, aniž by mě viděli. Začal jsem tedy kázat, nejprve však jenom odpoledne. Viktor Hájek totiž nikoho cizího na kazatelnu nepouštěl, protože hrozně rád kázal. Věděl, že jak káže on, tak to nikdo jiný neumí. Na odpoledním kázání pak seděl s hlavou sklopenou a říkal si asi, co to tam ten mladík plácá. V druhém roce svého působení v Brně jsem se oženil a byl jsem přefazen z Brna do Jilemnice. Ale mně to nevadilo, pocházel jsem z proletářské rodiny. Tatínek byl truhlář a doma nás bylo pět sourozenců – tři setry a dva bratři. Jedna sestra však byla velmi vážně nemocná.

Kde a jak ses seznámil se svou ženou?

Seznámili jsme se ve sdružení. Svatbu jsme měli v Brně a oddával nás Viktor Hájek.

Byl tenkrát brněnský sbor něčím výjimečný? Co pro něj bylo typické?

Sbor byl výjimečný především postavou Viktora Hájka. Byl to velký sbor, nebylo výjimkou, že při konfirmaci bylo až 70 mládežníků. Vzpomínám také na Honzu Pokorného, který zde působil jako pomocný diakon. Byl tenkrát ještě svobodný a rád pozoroval z okna, která hezká dívka přichází na faru.

Jak sis připravoval kázání?

Během týdne jsem na to neměl moc času. Připravoval jsem si kázání v sobotu. Během týdne jsem si vybral text a tím jsem se potom dal vést. Je třeba určitá vykladačská fantazie, aby to bylo k poslouchání a aby to bylo užitečné. Úvody do kázání jsem nikdy nedělal. Šel jsem rovnou k věci. Psal jsem si kázání na stroji slovo od slova. Ukládal jsem je do bedýnky a až byla plná, odnesl jsem ji do sklepa a potom jsem s tím zatápel. Přišla k nám jednou jedna sestra a uviděla vedle kamen moje stará kázání. Vzala bedýnku a rozšiřovala má kázání po celé Praze. Nebyl jsem z toho moc šťastný, protože jsem psal kázání z jedné vody na čisto. Kázání si neschovávám. Když mám v současné době kázat, napíšu si vždy nové.

Máš nějaký recept na to, jak se udržet svěží do vysokého věku?

Tělesné cvičení nikoli. Myslím si, že jde spíše o mozkovou činnost. Moji rodiče se oba dožili vysokého věku, téměř ke sto letům, takže to mám geneticky dané. Mé sestry jsou mladší, ale už mají také věk.

Kterého spisovatele máš rád?

Francouzské staré romány, např. Maupassanta a Balzaca. Moderní francouzská literatura mě zhnusila. Už je natolik odvázaná, že je to pornografie, například spisovatel Michel Houellebecq. Když však studuješ Bibli, nepotřebuješ moc literatury. V Bibli je tolik vrstev a já jsem za ta léta prostudoval pouze vrchní slupku.

Která biblická postava tě nejvíce zaujala?

Ježíš Kristus: jeho lidství a jeho božství. Z apoštolů mám nejraději Pavla, on je vlastně evangelík.

Jaký máš vztah k hudbě?

Nejraději poslouchám Mozarta.

Do které země bys ses rád ještě podíval?

Rádi bychom se ještě jeli s maminkou podívat do jižní Francie a prošli se večer bosí po silnici, kde je měkký asfalt. Ta silnice vede po celé délce pobřeží až do Marseille a dál do Španělska. Z jedné strany je moře a z druhé strany silnice stojí boudy s občerstvením. Lidé tam popíjejí a tancují. Je tam živo. Byli jsme tam v roce 1968. Jeden Francouz nám tehdy nabízel, že můžeme u něho zůstat. My jsme však o tom vůbec neuvažovali, protože jsme tady měli malé děti. Nejvíc se mi líbilo u francouzských reformovaných. Je to dobrá a výrazná teologie, není těžkopádná jako německá.

Kdybys nebyl farář, jaké povolání by ti bylo blízké?

Asi novinář, řemeslníkem po tatínkovi bych být nechtěl.

Jakého politika jsi nejvíc oceňoval?

Masaryka. Nikdy jsem ho však živého neviděl. Zato Hitlera v Brně jsem viděl. Stál jsem u kavárny Muzeum, když jel v autě okolo. Nic zajímavého jsem na něm však neviděl. Ještě rok před tím jsme na táboře YMCY hráli scénky, ve kterých jsme si z Hitlera dělali legraci.

Prý jsi byl velký přeborník v ping pongu?

Když jsem přišel do Brna, všechny jsem porážel, protože jsem měl trénink z YMCY. V penzi jsem hrál u nás v domě a nad všemi invalidy jsem vyhrál.

Máš nějaké koníčky, záliby?

Rád momentálně čtu Halíka. Velice dobře hodnotí luterány. Je však víc religionista než teolog.

K jakému teologickému směru by ses sám hlásil?

Ke Karlu Barthovi. V Edinburghu jsem měl přítele, který se později dal na teologii a koupil mi knihu Karla Bartha, která se jmenovala Církev a církve. Tu jsem pak přeložil do češtiny.

Které životní období bylo nejšťastnější?

Když se nám narodila dcerka Milena a potom syn Honzíček. Zdálo se mi, jako by bylo splněno, co se očekává od lidí. S nejmladší Evou máme tři děti, devět vnoučat a čtrnáct pravnoučat. Eva, provdaná Květonová, žije v Brně s manželem Jiřím, členem brněnské filharmonie a vedoucím Musica antiqua. Syn Jan bydlí v Českých Budějovicích. Je tam ve staršovstvu, povoláním byl technický ředitel Madety. Dcera Milena žije ve Vyškově, její muž je rektorem Baťovy univerzity. Jsem rád, že všechny naše děti se drží v církvi, přestože jsem to od nich nikdy nevyžadoval. Když Honza pracoval jako dělník, protože se kvůli mému povolání nedostal na školu, musel brzy ráno vstávat. Nenutil

jsem ho, aby ještě v neděli vstával brzy do kostela. Přesto vstal. Kostel není povinnost, ale právo.

Které bylo nejtěžší?

Velký zásah do života byl, když žena onemocněla. Měli jsme tři malé děti, manželka byla v nemocnici, nemohla chodit, nevěděli jsme, co bude dál. Časem jsme si na to zvykli.

Můžeš nám povědět něco o tvém působení ve sboru v Jilemnici?

V Jilemnici nebyla ze začátku fara, náboženství jsem učil ve farářském bytě nebo ve školách v Rostokách a ve Mříčně. Ředitelé škol nás však odtud postupně vykazovali. To byla ošklivá rána, protože děti pak nechodily nikam. Hned po válce jsme se pustili do stavby fary. Byla to mizerná doba, nebylo k dostání kousek železa, takže se celá budova postavila ze dřeva. Kdybych se stavbou počkal, nepostavilo by se nic, protože přišel rok 1948 a s církevními stavbami byl konec.

Peníze na stavbu jsme sháněli různě, nějaké jsme měli, vyhlásili jsme sbírku, podepsal jsem několik dlužných úpisů, které jsem nikdy nezaplátil. Naštěstí to nikdo nechtěl, až na jednu sestru, která tam měla asi 3 000 korun. Budova slouží dodnes. Nahoře je byt, dole je modlitebna, místo pro nedělní rozhovor při kávě, sociální zařízení. Nakonec stát přispěl na stavbu 850 000 korun, to byly dobré peníze.

Slyšel jsem, že v Jilemnici působily diakonky.

V jilemnické nemocnici působily už za první republiky. Neměly svůj dům a bydlely v nemocnici. Jednalo se o evangeličky, některé z Jednoty

československé. Působily tu až do roku 1948. Bylo na ně spolehnutí a lidé je měli rádi. Chodily v krojích, měly velké čepce a byly svobodné. Chodil jsem za nimi do nemocnice, kde jsme ve zvláštní místnosti pořádali biblické hodiny. Po jejich zrušení odešly některé do Myslibořic.

A jak to bylo za války? Nebyla Jilemnice v Říši?

Za války patřila Jilemnice do Čech. Asi kilometr za Jilemnici však procházela hranice s Německem. Fronta přes nás nešla, ale když Němci ustupovali, hnali je Vlasovci kolem Jilemnice. Když jsem se vracel domů, cinkla mi nad hlavou kulka a zaryla se do vrat. Když bombardovali Drážďany, slyšeli jsme v Jilemnici zvláštní dunění a večer byla na obloze záře jako ve dne.

Jak jsi vycházel s církevními tajemníky a státní bezpečností?

Byli u nás dvakrát. Já jsem tehdy manželce řekl, že nebudu doma. Snažil jsem se jim vyhnout. Krajský tajemník mi napsal, že mě neuznávají jako seniora. Posléze mně uzmul farářský příplatek 200 korun, takže jsem měl pouze 600 korun měsíčně. To byla krušná léta. Když jsem jel někdy do Prahy, neměl jsem s sebou ani dvacetikorunu. To mně tenkrát nevadilo, ale měl jsem později nejhorší důchod ze všech farářů. Důležité však bylo, že jsem nepřišel o státní souhlas. Pomohl mi farář Jiří Otter, který poukazoval na to, že moje žena je nemocná. Tak mě tam nechali na sboru, ale potrestali mě finančně.

Jak se líbilo v Jilemnici Vám, sestro Veselá?

Já jsem si v Jilemnici zvykla. I moje sestra má ráda Krkonoše a dodnes jezdí do Jánských lázní. Já jsem si však Krkonoš užila dost, mám raději jižní Čechy. Náš syn má chalupu v Novohradských horách, tam ráda jezdím.

Jakou jste dělala v Brně školu?

Chodila jsem na gymnázium a po jeho ukončení jsem nastoupila do obchodu ke svému tatínkovi. Vlastnil obchod s koberci a bytovým zařízením na Kobližné – firma Chmelík. Tatínek byl původně katolík, ale přešel na evangelickou víru a později se oženil s evangeličkou.

Bratře faráři, co bys na závěr vzkázal čtenářům?

Vzkázal bych jim, aby pozorně četli Bibli, církevní tisk a naše brněnské Setkávání. Ale hlavně, abychom se měli rádi. Jediná z našich lidských potencí – láska, ta jediná zůstává. Když ta uhasne, celé křesťanství zajde.

Co myslíš, že by prospělo našemu sboru Brno I?

Chybí mi tu systematika, aby to bylo pěkně od A do Z. Když lidé něco slyší, aby si to dovedli zařadit. Jeden z výtečných teologů Helmut Thielicke říkal, že lidi chytilo, až když odpoledne po kázání začal vykládat katechizmus. Je důležité, aby lidé rozeznali, co je evangelium a co jen taková náboženská řeč.

rozhovor vedl Jiří Gruber

NAŠE SBORY

Javorník nad Veličkou - II. část

Důležitou kapitolou je ve sboru společný zpěv. Už v době protireformace si tvořili místní lidé své vlastní melodie, charakteristické svými obloučky k písním z kancionálů. Od r. 1781 používali Elsnerův kancionál (Berlín 1753). Toho si všiml hudební skladatel Vítězslav Novák, když seděl na kládách před kostelem, a vkomponoval javornickou melodii písně Poslyš dcerko žalostivá do své Slovácké suity v části V kostele. Stále se zpívá (vedle oficiálního zpěvníku) jedna píseň, někdy i více z Elsnerova kancionálu s jejich melodiemi. I hudební skladatel Alois Hába si povšiml zpěvnosti kraje i rozlišování čtvrtónů, a tak sestrojil hudební nástroj (1922), se kterým nacvičoval s Javorničany čtvrtónové skladby. Za zmínku stojí i roráty, nyní konané po celý advent v úterý a v pátek večer, které jsme museli pro velký zájem přesunout do kostela. Zvali jsme hosty z ČCE i z ekumeny z Moravy a Slovenska, např. ze slovenské církve a.v., z CČSH, z CB, z Církve adventistů sedmého dne, římskokatolického faráře, hosté většinou pozvání opětovali. Pohřby a „zpívání“ se v Javorníku podstatně liší od jiných sborů. Večer před pohřbem se koná v kostele pobožnost rodiny zemřelého a sboru s kázáním o vzkříšení, zpívá se většinou z Elsnera (dříve se pobožnost konala v domě smutku kolem otevřené rakve), podobné „zpívání“ je i ve sborech západního Slovenska. Písně ke zpěvu donedávna neurčoval farář ani v neděli, ani při jiných příležitostech, ale vybíral je a ohlašoval presbyter s označením kostelník. Javorník na přelomu 19. a 20. století zachvátila kvůli bídě vystěhovalecká horečka do Ameriky, téměř každý tam má příbuzné a i mnozí potomci umí česky, dokonce v 90. letech měli v Javorníku sejítí, včetně účasti na bohoslužbách. Za války, kdy Javorník ležel na hranici slovenského státu, byl zde rozšířen odboj, zvláště pokud šlo o převádění přes hranice, a dle svědectví Vladimíra Ptáčka o pašování zbraní pro SNP s bratry Horákovými z Petruské doliny v Javorníku. V neděli po rozdělení Československa (po 1.1.1993) jsme konali společný sborový den s nejbližším slovenským sborem ve Vrbovcích. Přijelo jich do Javorníka více než 200, kostel byl přeplněný, zpívaly pěvecké sbory obou církví, účinkovala mládež a děti. Po společném obědě a odpoledním programu naši hosté odjeli domů, věříme, že povzbuzeni a posílení jako my. V srpnu

2000 se slavilo 650. výročí založení obce. Značná část slavnosti probíhala v javornickém kostele, včetně bohoslužeb. Hosty obce i sboru byli Pavel Filipi, režisér Břetislav Rychlík (má zde chalupu), Ludvík Vaculík, Dušan Holý, Karel Schwarzenberg, Miloš Rejchrt a mnozí další. Bylo by možné se ještě zmínit o původní reformované škole, o sborovém domě z roku 1907, o výstavách tisků a výšivek, o nové faře z let 1947/1948 dle návrhu Miloslava Tejce, kazatelské stanici na Súchově a její velkolepé slavnosti k 50. výročí založení, a konečně o úplné přestavbě modlitebny v roce 1991 dle návrhu Jiřího Nováka ve Velké n. Vel., v té době již patřící k sousednímu sboru.

Jiří Novák

MUŽI ČESKÉ REFORMACE

Mikuláš z Pelhřimova (*1385? – +1459)

Pelhřimov patřil v 15. století pražskému arcibiskupství. Bylo proto běžné, že část místních chlapců se rozhodovala pro kněžství. Mikuláš nabyt základní vzdělání zřejmě doma, později odešel na univerzitu do Prahy. Přišel tam v době velmi dramatické, do sporů o vládu nad univerzitou a následného vystěhování cizích profesorů a studentů. Stal se členem nové koleje přičleněné k Betlémské kapli, kde byl Husovi nabízkou. Byl svědkem Husova boje proti odpustkům, roztržky s králem a jeho vynuceným opuštěním Prahy. Po odchodu Husa na koncil do Kostnice se Mikuláš nechal vysvětit na kněze a po měsících plných vzruchu odešel na venkovskou faru, snad aby si všechno, co prožil, znovu mohl v klidu promyslet a ujasnit.

Když však r. 1420 začali husité v Táboře budovat pevnost, která by byla schopna vzdorovat křižáckým výpravám, přišel mezi ně, neboť i on chtěl bránit husitství. Mezi husity však hned na počátku vznikl zásadní rozpor. Jestliže Pražané chtěli církev napravit, očistit od lidských pochybení, táborité požadovali rozchod a úplné odtržení od zkažené církve. Tady se obě strany neshodly a táborité se proto rozhodli založit nezávislou církev, s vlastní českou bohoslužbou. Opustili mši, tak jak se dosud konala. Z rozsáhlého latinského obřadu ponechali jen přijímání večeře Páně, doprovázené zpěvem českých duchovních písní, modlitbami a kázáním. Táborští kněží zavrhlí bohoslužebná roucha, z kostelů nechali odstranit nádhernou výzdobu a všechny obrazy. Prostý způsob služeb Božích měl zásadní vliv na obyvatelstvo. Zbožnost lidu se prohloubila, což se projevilo ve vzniku mnoha nových lidových duchovních písní.

Mikuláš se stal brzy jedním z předních tábořských duchovních vůdců a volbou na kněžské synodě v září 1420 hlavním představitelem rodící se tábořské církve, starším či seniorem. (Sporné jsou okolnosti vzniku přízviska Biskupec. Ačkoliv se běžně odvozuje od jeho seniorského či biskupského postavení v tábořské církvi, je i možné, že toto pojmenování si přinesl z domova po svém otci, zvaném snad Biskup.) Náplň jeho funkce byla jednak v oblasti správní a hospodářské, kde měl rozhodčí slovo, jednak v oblasti teologické a apologetické. Zde bylo jeho úkolem hlavně bránit a obhajovat novou církev slovem i perem, což se tehdy dalo jen v latině. Stal se z něho nejvýraznější teolog táboritů, který nemohl chybět na žádném jednání mezi husity. Později se také podílel na jednání se zástupci basilejského koncilu v Chebu i na koncilu v Basileji (1433). V rozsáhlém díle formuloval tábořské učení. Odmítal církevní ceremonie, posty, očistec, modlitby za mrtvé i svátky, kromě neděle. Rozhodně se stavěl proti trestu smrti. Jako Matěj z Janova za rozhodující pro jednání církve považoval jen bibli. Nezůstal však jen u otázek teologických. Byl si vědom strašných následků současné války v Čechách. Trpěl s nejvíce postiženými, poddanými, kteří i v době klidu jen s největší námahou uhájili život, natož pak za války. Znepokojovaly jej poměry v tábořském vojsku, kolik je v něm pokrytců, kteří v době úspěchů se přidávají, aby získali majetek, a když se vojsku nedaří, odcházejí a jsou dokonce ochotni bojovat proti němu. Varoval před loupežemi a žádal tábořské kněží, aby neschvalovali válku lidem ukrutným, kteří nemají lásky, nekají se a loupí. Kdo chtějí bojovat za svobodu evangelia, musí být pokorní a trpěliví jako beránek, Kristus. Byl přesvědčen, že jinak se nedokáží ubránit nepřítelům. Za Mikulášovo nejznámější dílo je považována tzv. tábořská konfese, ve které napsal výklad a obranu řádů táboritů. Měla vyjasnit vzájemné vztahy i stanoviska obou husitských stran a zároveň projednat společný program pro očekávané jednání s koncilem.

Bitva u Lipan (1434) znamenala konec husitských vojsk, zatím však nikoliv tábořské církve. Mikuláš dělal vše pro to, aby ji zachránil. V nových poměrech se zasazoval i o smír se Zikmundem. Dlouho se mu jeho snaha dařila i díky bezvládní, které nastalo po smrti císaře. Znovu aktivně vystupoval v zápasech s rokycanovskou mocenskou převahou. Celou „tábořskou při“ vypsál v rozsáhlé kronice, kde uvedl důležité dokumenty zápasu tábořské církve. Když však Jiří z Poděbrad přitáhl k Táboru (1452) a vyzval město k podrobení, město uposlechlo a své kněží vydalo. Ti nakonec slíbili v Praze poslušnost husitskému biskupu Rokycanovi. Ovšem, aby dál sloužili v husitské církvi, nepřicházelo v úvahu. Ti, kteří se nepoddali, byli uvězněni na Staroměstské radnici. Před korunovací krále Ladislava Pohrobka, vášnivého katolíka, byli Jiřím z Poděbrad rozvezeni do vězení po jeho hradech. Mikuláš dožil v Poděbradech, kdy zemřel, přesně nevíme.

Dílo Mikuláše z Pelhřimova přežilo zánik Tábora i skon svého autora. V cizině mělo vliv na Valdenské a zapůsobilo i na reformované. U nás později proniklo do Jednoty bratrské a zůstalo v její tradici.

Ladislav Hájek

Kázání

Když si člověk ráno ukrojí chleba a namaže ho máslem, málokdy přemýšlí nad tím, co všechno předcházelo tomu, aby se na jeho stole objevil. Podobné to bývá s kázáním, kterému v neděli dopoledne s větší či menší pozorností nasloucháme. Leckdo si může myslet, že kazatelský projev vzniká na základě okamžité inspirace, řečnického či literárního nadání. Nehledě na to, že naši kazatelé jsou študování, takže je jistě někdo kázat naučil. A jestliže má někdo dar Ducha svatého, pak to pro něj nemůže být už vůbec žádný problém.

Ale je to jako s tím chlebem. Cesta Božího slova na kazatelnu a k posluchačům je dlouhá a pracná. Čerstvý chleba musel někdo nejen upéct a dovézt až do obchodu, ale ještě dávno předtím bylo třeba zasít. V případě kázání je tím obilným semenem biblické svědectví. Bez něho by nebylo co jíst, ani o čem mluvit. Pšeničné semeno je dar od Boha stejně jako biblické slovo, kterým nám dal Pán Bůh o sobě vědět. Obilí bylo vyšlechtěno generacemi zemědělců. Podobně i biblické slovo prošlo pečlivými úpravami mnoha pokolení až do dnešní literární podoby.

Ale semen se nenajíš. Někdo je musí pomlet na mouku a odstranit z nich slupky. Jsou kazatelé, kteří si kupují rovnou mouku a tu hrubší, vykladačskou práci za sebe nechají udělat mlynáře - odborné teology. Ti píší různé komentáře a pojednání a z nich se dá do kázání leccos citovat, upravit a načerpat odtud mnohé myšlenky a podněty. Jiní kazatelé si tu mouku raději pomelou sami. Chtějí mít jistotu, že nic cenného z darovaného zrna nepřijde nazmar. Místo aby pekli chleba z bílé mouky zbavené všech příměsí, nechávají v ní i cereálie, aby byl chleba zdravější a posluchači po něm zbytečně netloustli zbožnou pýchou.

S přípravou kázání je nejlépe začít hned v pondělí ráno. Příprava těsta s přestávkami trvá asi dva dny. Nejde to urychlit ani obejít. Je potřeba mnohé přečíst, poznamenat si, vyloučit, vyhledat a pochopit. Kdo tuto fázi vynechá, má chleba sice kynutý, ale jalový.

Pak vezme farář mísu a začne míchat těsto. Dnes si většinou sedne k počítači a začne psát. Na bochník chleba to zatím ani v nejmenším nevypadá. Spíš beztvará hmota, do které se postupně přidává sůl, pak kmín, voda a nakonec droždí, a pak se to všechno pořádně promíchá. Kdyby byl chleba jen z mouky, byl by tvrdý a skoro bez chuti. Někteří kazatelé si to zjednoduší a káží nekvašený chleba. Zopakují biblický příběh, ocitují řadu míst a nikdo nemůže nic namítnout. Byl to chleba, byl. Ale tvrdý.

Jiným záležitostí je na tom, aby si jedlíci skutečně pochutnali. Někdo přidá slunečnicové semínko, jiný tymián, další cibuli nebo škvarky. Fantazii se meze nekladou, pokud si to lidé oblíbí a budou chleba kupovat. Kazatel stojí před

zásadním problémem. Něco k té mouce, aby se dala jíst a nakynula, musí přidat. Ze své vlastní víry a pochybností. Z toho, co sám prožil a vypočetl od druhých. Z toho, co četl v novinách, čím lidé právě žijí, čeho se bojí, s čím zápasí a co je žere. Ale nesmí být těch příchutí víc než mouky. Kolik toho tam nakonec dá a odkud, je jeho výrobní tajemství.

Většina kazatelů si uprostřed týdne napíše pár poznámek. Někdo si poznačí jen pár bodů a ostatní má v hlavě, jiný to všechno bez ladu a skladu mastí rovnou do počítače, jen aby mu myšlenka neutekla. A pak se z toho uhněte malý bochánek a dá se vykynout. Po tolika hodinách práce, čtení a studia je toho poměrně malý bobek. Z toho že má vzniknout kázání? Snad ještě něco nakyne.

Kazatel pak nechá kynoucí těsto zabalené v šátku v hlavě a chodí s ním po ulici. Setkává se s lidmi, řídí auto, navštěvuje úřady a členy sboru. Ve čtvrtek zvládne biblickou, k tomu vyplní pár dotazníků, pohádá se a usmíří s manželkou, absolvuje šest schůzí a večer si zajde zahrát volejbal a s přáteli na pivo. Občas ho napadne něco dalšího a snaží se to nezapomenout. Před spaním se modlí. Mimo jiné i za to, aby měl v neděli co kázat. A těsto pořád kyne, ale nikdo přesně neví, co se pod utěrkou děje.

Většinou až v pátek a někdy až v sobotu se pod ni kazatel opatrně podívá. Kolikrát už se stalo, že se mi těsto zdrcló. Buď bylo špatné droždí, nebo těsto prochladlo, kdo ví. Týdenní práce nazmar. A už zítra tu bude stát fronta dožadující se čerstvého chleba. V takovém případě nezbyvá než nakoupit u konkurence. Přečíst nebo upravit kázání některého z kolegů. Ale málo platné, člověk se přitom stydí. Pekař, kterému se nepovedl chleba, to není dobré znamení. Co asi celý týden dělal? Copak je to tak těžké smíchat trochu mouky s vodou?

Ale i když těsto vykyne, jak má, ještě není vyhráno. Teprve nyní dostává kázání konečný tvar. Myšlenky a slova se znovu rozválí, prohnětou, přidá se další voda a koření, hledají se formulace, přirovnání, trefná vyjádření, opatrné závěry. Než se dá bochníček do pece, musí se pěkně natvarovat a těsta musí být přiměřené množství. Já ho mám většinou na tři kilá a lidé chtějí pouze kilové balení. Musím tedy odkrajovat. To víte, že to bolí. Člověk něco vymyslel a formuloval a teď to má zahodit. Vždyť je to škoda. Dřív se kázalo dvě hodiny a dnes je i dvacet minut příliš.

Je dobré si celé kázání, včetně modliteb a biblického čtení, nahlas přečíst a udělat poslední úpravy. Staří kazatelé prý chodili v pátek do prázdného kostela a celé bohoslužby si tam přeříkali. Kdo měl dobrou paměť, mohl pak v neděli mluvit spatra.

V sobotu večer, ale někdy až v neděli nad ránem se dá říci, že kázání je hotové. Nakonec ho dáme na dvacet minut do vyhřáté trouby a přes noc necháme vychladnout. Kazatel jde spát s úlevným vědomím, že je hotov. V noci se mu někdy zdá, že je na kazatelně a nemůže najít v bibli text kázání.

Ráno se ho zmocní nové pochybnosti. Vždyť to všechno jistě už dávno někdo řekl. Možná je tam tentokrát moc soli a lidé budou prskat. Co když je kůrka moc slabá nebo se někomu bude zdát překmínováno.

Těsně před bohoslužbami si kazatel kousek chleba uždíbně a ochutná. Na poslední chvíli vynechá úvod nebo závěr. Přehodí odstavce. Přidá biblický citát. Hladina nejistoty dostupuje vrcholu. Kazatel to na sobě však nedává znát a na každého se usmívá. Musí být profesionál a ne nějaká primadona, která se přede všemi zamkne v šatně.

Přichází vyvrcholení týdenní práce. Pekař přinese chleba na stůl Páně a začne ho krájet. Každý posluchač dostává krajíc a tiše přežvykuje. Každého může oslovit a zaujmout něco jiného. Někteří si v duchu říkají, ten farář byl snad večer u nás doma. Jiným se zdá, že by měl mluvit hlasitěji. Další si dál myslí na své problémy a ani neví, že přitom něco jí. Někdo souhlasně přikyvuje. To je dobré znamení, ale když to dělá každou neděli, může to být jen ze zvyku. Někomu chleba zřejmě chutná, protože přivírá oči, ale možná jen usíná. Někdo nehne ani brvou. Jiný celou dobu hledí do země.

Nakonec všichni dají něco do košíku a hrnou se ven na kafe. Předtím podají kazateli ruku a prohodí pár slov. To máme dnes pěkný den. Zapomněl jste v ohláškách, že bude schůze křesťanské služby. A kdo to dnes hrál tak pomalu na varhany? Našla jsem brýle, určitě je někdo bude hledat. Proč se dřív nezatopí, dnes nám byla zima? Ty koncovky, bratře kazateli, pořád polykáte. Proč nečtete častěji z Kralické? Musí se na chvíli sejít staršovstvo, jsou ucpané okapy.

Když posluchači mezi sebou proberou své rodinné, zdravotní a pracovní trampoty, pomalu se rozejdou a také kazatel se vydá na cestu k domovu. Většinou ho tam čeká oběd a rodina. Všichni si pochvalují polévku. Někdo si i přidá, a když jsou řízky snědeny, předhánějí se v chvále na kuchařku. Kazatel se však v duchu ptá sám sebe: Nasytil jsem dnes své posluchače? Nebyl chleba přesolený? Nebyl moc tvrdý? Nemuseli odkrajovat kůrky? Čím si ho asi dnes namazali? Odpovědi se většinou nedočká.

V pondělí ráno kazatel vstává a jde na mlat, aby nabral do mísy obilí. Včerejší chléb je vyprodán a příští neděli musí být opět čerstvý a dobře vypečený.

Jiří Gruber

foto - kazatelna z luterského chrámu milosti v Jaworze ve Slezsku, 1670

Šel jsem však vytrvale

V půlhodinovém pořadu „Neznámí hrdinové – Pohnuté osudy“ odvysílala česká televize v lednu portrét Františka Lízny, sedmašedesátiletého člena Tovaryšstva Ježíšova. Z pořadu vyplynulo, že měl o svém životě poněkud jiné představy. Chtěl být právníkem a tak pomáhat lidem. Když se ale místo na fakultě ocitl několikrát za mřížemi jako politický vězeň, rozhodl se pro život řeholníka, přijal kněžské svěcení a využil své dosavadní praxe ve funkci vězeňského kaplana.

Své bohaté zkušenosti z tohoto období nyní zúročuje tím, že se věnuje lidem na okraji společnosti. Bohužel ani jemu se nevyhnulo onemocnění rakovinou. A tak se jezuita František Lízna vydává na pěší pouti, na kterých vyprošuje Boží milost pro své přátele a chráněnce. Každý den ráno losuje, za koho se bude ten den modlit.

V brněnském knihkupectví Cesta se 3. 2. 2009 uskutečnila autogramiáda knihy z jeho poslední cesty s příznačným názvem **Šel jsem však vytrvale**. Líznuv deník z pouti za věrozvěsty Cyrilem a Metodějem ze slovensko-ukrajinské hranice až ke krymskému Sevastopolu do knižní podoby uvedl Jan Mazanec a lavírovanými kresbami podle pořízených fotografií opatřila Markéta Pospíšilová.

Autogramiády se zúčastnilo přes sto lidí, převážně vrstevníků autora. Mnozí jej již znali z jeho brněnského působení v jezuitském kostele. Přestože jsme s manželem přišli deset minut před začátkem, P. Lízna již vyprávěl o své cestě nedočkavým posluchačům. Bylo o čem, cesta trvala 65 dní z hory Kremenec do krymského výběžku Chersones, který je spjat s následovníky Cyrila a Metoděje a se křtem knížete Vladimíra, a tím i s šířením křesťanství ve východní Evropě.

To, že kniha popisuje každý den pouti s uvedením počtu ušlých kilometrů, včetně jmen osob vylosovaných pro modlitbu, jí jen přidává na napínavosti. Pro mne bylo putování jezuity Františka Lízny zvláště neuvěřitelné, neboť jsem tuto náročnou „pout“ absolvovala před 25 léty přes SVAZARM osobním autem. Že je možné, aby se na takovou cestu vydal těžce nemocný člověk již v letech sám, pěšky a jen s 25 kg těžkým batohem bez dostatku vody a bez předem zajištěných noclehů, chce opravdu bezmezné odevzdání se do Boží vůle. A páter František s pomocí Boží pouť nejen absolvoval, ale po příchodu svým dobrým zdravotním stavem šokoval svého lékaře.

Kdo nemohl být na autogramiádě, aby se osobně setkal s tímto přátelským člověkem, hlásícím se z vlastní vůle k rómské komunitě, by si měl alespoň přečíst o jeho pěší pouti. Je to nejen výzva, ale i pohlazení na duši.

Alena Nováková

Dubnové hudební nešpory

Konají se v neděli 5. dubna 2009 v 19.30 hodin v Červeném kostele Účinkuje: Brněnský kontrabasový orchestr, umělecký vedoucí doc. Milan Jelínek. Program: A. Vivaldi, J. Strauss, A. W. Ketelbey, G. Puccini, F. Liszt, J. Brahms. Biblické zamyšlení: Mgr. Štěpán Hájek. Dobrovolné vstupné bude věnováno středisku Diakonie ČCE Betlém v Kloboukách u Brna. Projekt podporuje Jihomoravský kraj a statutární město Brno.

Sborový rozhovor v Brně I

V pondělí 27. dubna v 19:00 nám bratr Jan Kašparec představí brněnské společenství Křesťanských sborů. Všichni jste srdečně zváni.

Jarní brigáda na Blažkově

Jako každoročně, bude i letos jarní brigáda ve Středisku Blažkov zaměřena jak na úklid, tak na zlepšení stavu a vybavení. Bude se konat o druhém květnovém víkendu – příjezd k večeru 7. 5. a končit budeme v neděli 10.5. Práce bude pro každého ochotného pomoci přiměřená jeho možnostem a schopnostem (a samozřejmě nejen práce). Uvítáme i ty, kteří se zúčastní jen po část doby. Protože je potřeba zajistit dostatek potravy, prosíme zájemce, aby nahlásili svou účast na mailovou adresu kuratorium@centrum.cz nebo v kanceláři na faře Opletalova 6. Nejlépe do 20. dubna, opozdilci a náhlé změny nejpозději do 4.5.

Klub otevřených dveří v Brně I

každý čtvrtek od 10:00 do 12:00, Opletalova 6, změna programu vyhrazena.

- 2. 4. Domácí dílny s dětmi, Iva Oukropcová
- 9. 4. Zelený čtvrtek v proměnách času – jaký byl tento den tenkrát a jaký dnes
- 16. 4. Odpuštění je zisk
- 23. 4. Noemi – vzor věrnosti
- 30. 4. Jaro v domě

Noc kostelů

Koho zajímá, co se připravuje na páteční noc 29. května, může si již najít na internetu program, který nás čeká v jednotlivých sborech a farnostech. Další podrobnosti v příštím čísle. www.nocmuzei.cz

Kavárnička

V dubnu se v naší Kavárničce můžeme těšit vedle pobožnosti, společného zpěvu a modliteb také na tyto programy:

- 1. 4. Co nás zaujalo - přečte sestra Věra Bednářová
- 8. 4. Písňe a básně s velikonoční tematikou
- 15. 4. Michal Doležel o historickém Brně
- 22. 4. Zahrají studenti konzervatoře
- 29. 4. Vyprávění bratra Jana Pokorného

ZE SBORU BRNO-HUSOVICE

Program Husovického dvorku 2009

neděle 19. 4. v 9 hod

Výchovná dramatika neslyšících DiFa JAMU - Tři pohádky
David Fišer – obrazy

neděle 26. 4. v 9 hod

divadlo Paravánek - O Popelce
Zbyněk Řehoř - objekty

pátek 15. 5. v 19 hod

Petr Baran uvádí film Dům strach - dokument z fragmentů poezie a dopisů básníka Jana Zahradníčka.

neděle 17. 5. v 9 hod

divadlo Polárka - Bitva u Lipan
Petr Lorenz - obrazy

pátek 22. 5. v 19 hod

promítání studentských filmů VŠUP

neděle 24. 5. v 9 hod

Bilbo Compagnie - Cirkus Chauve
Ivan Kuřák – fotografie

ZE SBORU BRNO - ŽIDENICE

Ekumenické bohoslužby

Ne, laskavý čtenáři. Nic se neboj. Nic nového ani převratného. To jen v deštivý zimní podvečer 7. února 2009 se v kostele svatého Cyrila a Metoděje („U dvou trampů“) sešli křesťané z židenické katolické farnosti a židenického sboru CČE ke společným ekumenickým bohoslužbám. Tak asi 50 lidí v poměru půl na půl. Bohoslužby vedl páter Petr Beneš, biblické čtení měl židenický kurátor Miroslav Maňák a kázal bratr senior Pavel Kašpar na text Mt 8,23-27. Pěvecký sbor místní farnosti pak bohoslužby obohatil svým zpěvem. Jen ta eucharistie chyběla. Alespoň jsem si nevšiml, že by se po ukončení bohoslužeb něco dalo, neb pak byli evangelíci svými hostiteli odvečeni přes ulici do sklepení domu sousedícího s policejní služebnou, kterému naši katoličtí přátelé říkají „Klub Václav“. Zde jsme pocítili modernizaci katolické církve, když místo tortury nasadili naši přátelé kávu, chlebičky a zákusky.

Takže opravdu nic nového, laskavý čtenáři. Na obou stranách má zájem o podobná setkání jen hrstka věřících. Kázání mělo standardní kvalitu, na kterou jsou žideničtí evangelíci zvyklí a nad kterou se páter Beneš téměř rozplynul. Pěvecký sbor zpíval krásně, ale přednesené písně byly pro mne

přeslazeným šálkem čaje, pokud tam vůbec nějaký čaj byl. Bohoslužby byly v sobotu a i tolerantní bratr farář Kašpar nám odmítl uznat jejich nedělní platnost. A pokud nebudeme schopni jít společně k Večeři Páně, pak já osobně vidím ekumenu jen jako intelektuální hru, která má přiložit hojivou náplast na některé z našich ran.

Boris Lobo Tančev

SBOROVÁ STATISTIKA 2007 a 2008

Počet členů	Brno I	Brno II	Husovice	Židenice
Brno	1126/1137	814/799	528/523	473/468
Kazatelské stanice	67/64	37/29		132/130
Celkem členů	1193/1201	851/828	528/523	605/598

Bohoslužby, svátosti a služebnosti

Počet bohoslužeb celkem	121/131	144/145	59/58	110/111
Brno – účast	BK: 67/64	119/121	66/67	104/103
Brno – účast	ČK: 173/145			
Kaz. stanice – účast	Rych: 12/12	Ku: 7/8		Bla 20/18
Kaz stanice – účast		Tiš: 16/16		
Nedělní škola – účast	13/16	16/18	8/10	14/14
Večerní nešpory – počet	6/6	8/8	viz Brno I	
ÚSP a DD – počet	39/30	29/29	12/12	22/12
Diakonie ČCE Brno – počet	viz Brno II	49/48		
Prezentace dítěte	1/0	0/0	0/2	0/0
Křty	20/30	7/3	7/10	10/4
Vysluhování VP – počet	25/22	11/22	9/8	37/40
Vysluhování VP v rodině	0/0	4/3	0/0	6/6
Konfirmováno	0/7	3/3	5/0	6/0
Sňatky	17/19	0/1	14/25	6/5
Pohřby	34/14	11/11	3/5	7/10

Setkání v týdnu – průměrná účast

BH pro dospělé	24/22	13/18	8/8	14/15
BH pro děti	6/6	5/5	5/7	19/16
Konfirmandi	4/4	3/3	5/0	6/8
Mládež	5/7	7/7	7/8	15/16
Dětský klub	12/13	-	-	-
Katecheze	0	-		2/2
Kurzy Alfa a Beta	30/29	-	-	-

Přípravka NŠ	4/4	4/5	-	-
Klub otevřených dveří	8/9	-	-	-
Kavárnička pro seniory	31/31	-	-	-
Pěvecký sbor	24/25	viz Brno I	-	14/ 3

Setkání jednou v měsíci – průměrná účast

Staršovstvo	15	17/17	9	11/11
Redakční rada Setkáváníí	6/7	5/5	1	1
Střední generace, kluby		8/8	15/15	
Setkání sboru	25/29	12		28/25
Desert – bohoslužby			75/90	

DĚTEM

Liliánkova dobrodružství

Víte, kdo jsou to Liliánci?

Kdysi dávno, ještě než jsme se narodili my, žili v téhle krásné zemi skřítkové, kteří se jmenovali Liliánci. Liliánci, přestože byli malíci jako nehet, byli neobyčejně šikovní a zvědaví...

„Víte, když my Liliánci uděláme něco ošklivého, zčernají nám ručičky a zůstanou černé, dokud nebudeme potrestáni,“ dokončil své vyprávění Rozoumek a povzdechl si.

Zahanbeně se podíval na krále a jeho syna Vítu. Oba plakali. Liliánek strnul úžasem: „Copak vás rozplakalo? Já vím – že jsem tak zlý. Odpusťte, prosím. Nechtěl jsem vám ublížit.“

Ale král ho objal a pohládl – Rozoumkovi nebylo nikdy tak krásně – a pak mu vlídně povídá: „Víš, my máme Liliánky moc rádi. Už dlouho vás odtud pozorujeme, ale nevíme, co bychom mohli dělat pro to, aby vás nikdo netrestal, když si ušpiníte ručičky.“

„Už to mám, tatínku,“ vykřikl najednou Víta. „Jsi přece mocný a silný. Můžeš udělat, co tě napadne. Pošli mě k Liliánkům na zem, já budu jedním z nich – to jako aby se mě nebáli. Já očistím jejich černé ručičky, kdykoli mě o to požádají.“

„To je super nápad. Musíme to alespoň vyzkoušet, aby Liliánci mohli být šťastní.“...

Jak to celé bylo a jak to dopadlo, naleznete v knížce Liliánkova dobrodružství. Napsala ji Eva Bubiková a vydalo nakladatelství Křesťanský život.

Krásné jarní dny vám přeje Katka

LIDÉ VE SBORU

Brno I

1.4. Laura Bednářová	90 let
4.4. Zdenka Veselá	85 let
5.4. Míla Sázavská	88 let
6.4. Věra Přikrylová	78 let
8.4. Michal Májovský	30 let
8.4. K. Vágnerová	81 let
10.4. Ladislav Burian	60 let
10.4. Eliška Dočkalová	70 let
10.4. Jiří Matouš	40 let
10.4. Eva Přikrylová	75 let
10.4. Vlasta Žižková	90 let
13.4. Milada Klobásová	87 let
13.4. Jan Mikšátko	40 let
13.4. Blanka Pokorná	30 let
18.4. Dušan Sedláček	50 let
23.4. Věra Novotná	83 let
23.4. Milada Nykodýmová	86 let
23.4. Olga Trampotová	60 let
25.4. Jan Král	10 let
29.4. Antonín Mrskoš	86 let

Brno II

2.4. Jana Svobodová	40 let
3.4. Marie Pavlíková	88 let
4.4. Charlotte Szotkowská	70 let
5.4. Věra Sochová	79 let
7.4. Lubomír Ryšavý	83 let
9.4. Zdeňka Burešová	70 let
11.4. Tomáš Ludva	40 let
13.4. Hana Bůžková	75 let
14.4. Libuše Šafrová	78 let
14.4. Jiřina Jandourková	60 let
15.4. Milada Čechová	83 let
16.4. Libuše Chromelová	82 let
17.4. Karel Svozil	86 let
17.4. Radomil Krajs	78 let
19.4. Blažena Kadlecová	77 let
20.4. Josefa Spáčilová	84 let
26.4. Jaroslav Veselský	78 let
28.4. Lydie Řezáčová	84 let
29.4. Věra Freiberggerová	89 let
30.4. Maxmilián Osvald	85 let

Pokřtěni byli:

8.3. Lucie Staníková, nar. 2008	14.3. Alexander Thomas Tobias Leuthold, nar. 2008

Rozloučili jsme se:

5.3. Zdeněk Horáček, nar. 1935	14.2. Doc. Ing. Břetislav Havíř, nar. 1922

**Ten, jemuž všechno slouží, se služebníkem stal,
by zjevil lásku Boží a dluh náš odepsal.**

**Ten, koho vina víže, ať znovu povstane,
vždyť Ježíš ruku z kříže podává k záchraně.**

Evangelický zpěvník, z písně 277

Brno I

Možnosti zúčastnit se březnové veřejné schůze využili dva členové sboru a jeden host. Byla projednána výroční zpráva a po drobných opravách ji staršovstvo schválilo, včetně rozpočtu na rok 2009. Mimořádné akce - oslavy narozenin manželů Veselých, víkend mládeže v Daňkovicích, rodinná neděle i rozhovor o scientismu se vydařily. Další část schůze byla věnována přípravě sborového shromáždění a opakované volby kazatelky. Bratr kurátor referoval o zprávách ze synodní rady. V plném proudu jsou přípravy na návštěvu z partnerského sboru v Basileji. V dubnu plánujeme ve sborovém sále výstavu kreseb J. Farského. Opět se sešel tým, který připravuje program na Noc muzeí i Noc kostelů. Hledáme kuchaře na prázdninový Blažkov. Stavební komise zvažuje nabídku na opravu střechy sborového domu a stále hledá vhodné židle a stoly do sborového sálu.

Jiří Gruber

Brno II

Rekapitulace obou částí jednání sborového shromáždění zaměstnávala staršovstvo po úvodu jednání březnové schůze. Staršovstvo obdrželo několik připomínek ke sborovému shromáždění a vlastní činnosti. Připomínky jsme projednali – týkaly se péče o budovy a hospodaření s nimi, informací o životě kazatelských stanic sboru pro sborové shromáždění, a také měly na mysli očekávanou podobu sboru pro příští léta, když víme, že sbor nebude bohatý a značnou část jeho členů budou tvořit lidé vyššího a vysokého věku. - - Pravidelný přehled sborového hospodaření byl pečlivě připraven, přesto bylo jeho projednání třeba věnovat dostatek času. - - Blahoslavův dům hostil pod svou střechou celocírkevní setkání mládeže. Na sklonku března uvítáme hosty ze sboru ČCE v Čáslavi a o měsíc později má náš kostel být k dispozici hudebnímu programu E. a L. Moravetzových, připravenému pro Evangelickou akademii v Brně.

Jaroslav Vítek

Brno - Židenice

Staršovstvo na své březnové schůzi přijalo zprávu o dokončení podlahy v kuchyni, a tím i o zdárném konci stavebních úprav v suterénu modlitebny. Další úpravy se pro tento rok plánují ještě v prostorech před modlitebnou a před farou. – Protože velikonoční sborové noviny už jsou nachystány k odeslání, věnovali jsme se zejména přípravě programu výročního sborového shromáždění, které se bude konat 22. března. Dále jsme předběžně mluvili o přípravě konfirmační slavnosti (24.5.), o náplni sborového dne (21.6.) a o možných tématech a hostech pátečních sborových večerů v tomto kalendářním roce. – Poslední část schůze byla věnována diskuzi nad novými sborovými webovými stránkami, které jsou těsně před spuštěním.

L. Švanda